



DIURNALU GLUMETIU SOCIALE-POLITICU-TOCU.

Fóia acést'a ese tóta Marti sér'a,
-- dar prenumeratiunile se priimescu
in tóte dílele.

Prefiulu pentru Ostrunguri'a: pre anu
8 fi. pre 1/2 de anu 4 fi. pre anu tri-
luniu 2 fi. éra pentru Strainetate:
pre anu 10 fi. pre 1/2 de anu 5 fi.
pre unu triloniu 2 fi. 50 cr. in v. a.
Unu esemplariu costa 15 cr.

Tóte síodieniele síbanii de prenu-
meratiune sunt de a se tramite la
Redactiunca diriginte a diurnalului:
Aradu, Strat'a Teleki-ana, nrulu 27.

Inseritiunile se priimescu cu 7 cr. de
linia, sí 30 cr. tacse timbrale.

Cainti'a unui barbatu, care lacomindu la
avere, sí-a luatú nevésta urita.

Fóia verde carajele,
Amaru de dílele mele,
Cà-am fostu orbu, fore vedere,
Candu mi-am fostu luatú muiere.
Am lacomitu la avere,
O luai for' de placere,
O luai strigoica 'n lume,
Sà mi aduca bani in sume: --
Sí-acumu sermanulu de mine,
Dins'a stà sà me sugrume,
Nu am neci o dí cu pace,
Cà-ci totu latra nu-mi mai tace,
Nemicu pe lume nu-i place,
Cautu sà rabdu, cà n'am ce face.
Toraesce, ca sí o móra,
Pe minuta sí pe óra,
Cà mi-a adusu banii cu vasulu
Totu cu de-astia-mi taie nasulu.

Aste inca tóte ar' trece,
Leasí rebdá cu sange rece,
Déca-ar' fi baremu frumósa,
Vre o fiintia dragostósa,
Ei, dar' e chiar unu *Esopu*
E schidóla, càtu-unu snopu,
Faci'a ei de o privesci
Ca unu síorecu te 'ngrozesci, --
Sí de-o vedi numai ridiendu
Séu chiar numai suridiendu,
Stai sà fugi sí sà-ti faci cruce,
Cà-ci te temi sà nu te mance. --

Ast'a inca ar' fi ce ar fi,
Así rebdá, así inghití,
Cà-ci nu toti ómenii 'n lume
Au frumsétia, trasuri fine,
Ei dar' ea, nu s'ar sili
Precumu facu toti crestinii,
Sà luere càtu-sí de càtu,
Sà se lase de dormitu.

Deminétia candu se scóla,
Nespalata cérca 'n óla,

Sí déca nemicu gasesce,
Vai de ea cum ti-o trantesce;
De se 'ntempla, arare ori,
Sà faca pane 'n cuptoriu,
Ast'a ori e arsa tare,
Ori necópta, fore sare.
De pune resboiu in casa,
Ca sí ea pandia sà tiésa,
Vedi Dómné, sà n'o hulésca,
Cà síede ca sí-o contésa, --
De tómná pan' primavéra,
Dins'a nu-lu mai scóte afore,
Apoi sí-atunci totu nu-e pandia,
Fore numai sacu de brandia;
N'am ce face n'am ce face,
Cautu sà rabdu sà fiu in pace,
Cà-ci eu singuru mi-am cantatu
Astu díavolu impeliatu.
Ajutoriu nime nu-póte
Sà mi intindia, pe dreptate,
Cà-ci eu singuru sum de vina
Eu am prinsu síerpele 'n mana.
Nu potu alt'a ca sà facu,
Decátu ca sà rebdu, sí tacu,
Déca-am lacomitu la banu
Sí-am luatú pe capu dusmanu.

* * *

Ah voinice tenerele,
Candu vei vrea sà-ti iai muiere,
Ia-ti un'a càtu de seraca,
Numai ochii ei sà-ti placa,
Candu vei díce: taci! sà taca.
Nu fii lacomu de avere,
Luandu un'a for' placere,
Cà banii vinu la gatate,
Tu remani cu mut'a 'n spate,
Banii trecu sí se sí strica --
Tu remani cu mut'a 'n chírcá!

Patitulu.

Catechismulu politicu alu lui Pist'a.

— Dupa Mihailu Boross*) (???) —

Intrebare: *Cum se numesce pamentulu, pre care locuim?*

Resp. Ungari'a. Acest'a e pamentulu, despre care a disu laureatulu poetu Mihailu Vörösmarty: *Hazádnak rendületlenül légy hive oh magyar! mert áldjon vagy verjen sors keze, itt élned s halnod kell.* (Patriei neclatinaveru musca, credintiósa oh magiare, cà-ci alduiesca-te, séu bata-te sórtea de mana, aice a traí sí a morí vérdia.)

I. *Numai magiari locuescu pre acestu pamentu?*

Resp. Ba, mai sunt vr'o doi trei jidani, tígani, svabi, turci — sí dóra sí vr'o càti-va romani sí serbi, — inse toti acesti'a trebuie cu tempu sí pr'in energi'a nóstra, sà devina unguri. —

I. *Ce detorintia avemu facie cu aceste soiari de ómeni?*

Resp. Sà li rapimu drepturile sí sà le usurpamu, ca pana aci, sà li octroamu limb'a nóstra, cà-ci ni sunt frati, — sà li aducemu legi, precum ni-a place nóua, sí sà-i judecamu dupa cumu ni-a vení mai bine la socotéla. —

I. *Cumu e impartita Ungari'a?*

Resp. Ungari'a, care cu tempu arc sà devina unu „Nagy Magyarország“, séu pe romanesce: unu „mare unguru tíera“, unita sí nedespartibila in veciu cu fost'a Transilvani'a, e impartita in comitate districte sí scaune, dar cari tóte sunt pure unguresci. In fruntea loru stau suferii guvernului ungurescu, cari au plati bune sí mai nimicu de lucru.

I. *Ce trebuie intielesu sub numele de „poporu“?*

Resp. O massa cruda de ómeni, pre care nadragarii sí pintenatii au sà-i pórte de nasu, sà-i belésca pana la osu, sí de voru gramusidá un'a, — sà-i puna la recóre,

I. *In ce sta libertatea adeverala?*

Resp. Intru aceea, ca totu omulu sà fia omu sí unguru, — sà-i fia iertatu a cugetá totu ce vre, dar' a nu spune la nime, cà de va vorbí cine-va contr'a unguurilor, va fi dusu la Vatiu, séu brevi manu, spendiuratu de limba, de unu plop, — intru acea, cà civii Ungariei de ori ce rostu, séu buze, se potu duce in numeru mai mare la baserica, déca acolo pop'a, nu va predicá in limb'a loru sí in contr'a intregitatii statului magiaru, — potu infintiá societati magiarisatóric, pentru infflorirea indrustriei, comericiului sí agriculturii numai unguuresci, cu unu cuventu potu face totu ce voru vré unguurii; sí intru aceea, cà totu patriotulu magiaru, sà se póta judecá dupa legile lui Verböczy, sí alte legi compuse de juristi únguri cu renume european, dupa placulu nostru. —

*) „Catechismu politicu“ de Mihailu Boross advocatu, — este titlulu unei brosiure de vr'o câte-va còle, edata in Pest'a la anulu 1869, editiunea a cincea — sí pre cum spune aatorulu in prefatia, tiparita sí impartita intre poporu, la fia-care editiune, câte in 2000 de esemplare, tradusa in limb'a germana sí romana. —

Gur'a Satului sí-tiene de detorintia patriotica, a publicá câte-va estrase mai insemnate, d'in acea brosiura, sà védia sí romanii, pentru ce, sí unde se ducu banii.

De alt-mintrea partea cea mai splendida a libertatii este, cà fia care nemási sí privilegiatu, ori are calificatiunea receruta, ori ba, — are preferintia la posturile cele mai bune.

I. *Ce trebuie sà se intielega sub egalitate?*

Resp. Egalitatea, in tíer'a unguuresca stà intru aceea, cà unguurii sí magnatii loru sà aibe averi colosale, — inse sarcinele tíerii sà cadia numai sí numai pre cei seraci, sí mai alesu pre cei ce nu se numera de nobil'a natiune magiara, sí totusi cesti d'in urma sà se bucure mai pucínu de binefacerile tíerii.

I. *Sunt óre apostoli adeverali acei'a, cari se lupta pentru buna-starea popóreloru?*

Resp. Ba, acei'a sunt profeti mintiunosí, inimici ai patriei magiariloru.

I. *Ce detorintia avemu facie de asemeni amagitori?*

Resp. Sà-i despretiuimu sí sà-i invetiamu la moresu, cu argumente pipaitóric.

I. *Ce trebuie sà intielegemu sub fratietate?*

Resp. In privinti'a religiunei toti suntemu frati, pr'in urmare supusi bisericeii catolice, ca unic'a mantuitória, — sí supusi unguuriloru, fore neci o conditiune.

I. *Sub ce regimu stà poporatiunea Ungariei?*

Resp. Sub regimulu unguurescu, dependinte de la nemtii d'in Beciu, sí responsabilu, — pana-sí potu face palaturi, — dar cine draculu i mai sí ia la respundere.

I. *Ce intielesu are aceea, cà ministeriu responsabilu?*

Resp. Acea, cà ministrii déca voru respunde bine de bine, ér déca nu — sí va fi reu — potu merge in alte tíeri, ca Kosuth.

I. *D'in cine stà regimulu de adi?*

Resp. Adi mai stà d'in cine mai stà, — dar' mane póte va fi compusu chiaru dupa cum a projectatu Gur'a Satului, pentru aceea e sí superflu sà vi spunu.

I. *Potemu avé incredere in acestu ministeriu?*

Resp. S'a adeveralu chiaru dilele trecute.

I. *Ce detorimú acestui ministeriu?*

Resp. Multu, fórté multu, sà-i cantamu diu'a nóptea alilui'a sí osar'a!

(Déca se va cere, se va continuá.)

Publicatiune.

D'in josu iscalitii, reunoscuti intre multi ómeni de omenia, ca carturari a multoru genuri de ómeni, pre langa conditiuni fórté modeste, cu tóta onórea ni luamu indresnéla a ne recomandá de instructori d'in ortografi'a limbei romane, la cei mai multi *preoti romani* d'in comitatulu Satu-marelui.

Tand'a sí Mand'a,
carturari.

Corespondinție.

Epistolă a lui Michelu către „Gur'a Satului.”

Multu Cinstite Gur'a de Satu!

Dekhendu nu scrisu jo la tine, facutu mare doru la mine.

Io spune la voi, khe inim-alu meu fostu tare operitu de ahelu bucuria dela voi, care vediutu la mine, că voi suntezi vóameni mare inveziate, schi dice jo khe „*prudentes și circumspecti*”, ca și noi, sase, carii venitu dupa dipl'a dracului, pe sub pomuntu la Zar'a Ardealu, cu Enchina și cu Tecura d'in dreptu. —

La mine spusu Gazetele hele nemtiesci, khe voi wrutu alesu Vladika helu rumunesku la Arad, dupa cum spunem la noi, pe vorba helu nemtiesku „*einstimmig*” pre *Wekare helu mare de cetatea Sibiu* in Zar'a nostu saseske. —

Ast'a place la mine, khe voi wrutu pune „*einstimmig*” pe skaunu lui wladika wostu pe *Wekar* nostu, kare wrutu face aci la Zara nostu *Siebenbürgen*, schi mai mare popa rumnescu, ka la noi *Superintendent Teutsch* in Sibiu. — Wóameni helia fostu rele, ka nu wrutu se alege pe gelu de helu mai mare popa in Zara nóstra. — Kunosku la gelu bine gio, ka jeste insuratu ca wledica nostu *Teutsch*, schi inwozatu mare, kare fathe kerti tiperitu ku maschin'a lui *Guttenberg*. — Sie *Blastamati wóomenii* de la Zar'a nostu, nu wrutu se alege pe jelu cu mujere dupe legea nostu. —

Wuoi focutu la gelu unu mare *komensation*. — Pare bine la mine. —

Skriwe jo la tine fortatule meu, che *Landtagulu* nostu din Sibiu nu wreje cunoste la legile, chari faku *Landtagu* din Buda, chetsche, hestea nu miro-sesku bine la *deputation* nostu sasesku, chumu se chieme pe botezu „*Enifersitet sasu*”. —

Enifersitet focutu doi mare legi, fora rumuni, che ahelia suntu jobagii nostrii in Zara nosta sasesku, fore dreptele politice, schi tremesu pe jele la Buda in *Landtagu* helu ungurescu, ka hungurii și *Zachelii* faka la noi inparzire zareleii nóste, cum place la noi, schi nu la unguri schi rumuni, schi apoi face domni in *munischipijile* noste, nu mai totu sasile și rumunile nu. — La mine nu place ahesta *rendujela*, schi de achia scrisu la tine, fartate *Gura de helu Satu*, se spuni la rumuni, se nu se lase cãtche noi fostu in 1848 fortazi de cruce unulu cu laltulu, schi numai wóameni hei ku kapul mare face *Vrajba* la noi ku Rumuni, karii fenitu mai de multu deketu noi d'in *Slanderu* in Zara hestu frumosu, cum dice la voi sub *imperatulu Trajanu*. — Remane la mine fortate, pre sanetate spusu io

Michelu d'in Bistriz.

Anunțiu.

De la prim'a maiu a. tr. precandu se introduce nou'a lege de timbre și tacse, numai Gur'a Satului a castigatu dreptulu dela diet'a tierii unguresci, a primí abonamente și corespondentie netimbrate, ceea-ce spre sciintia și indreptare se aduce la cunoscint'a abonantiloru și corespondințiloru nostrii d'in juru și provintia. —

Gur'a Satului.

Meditatiunile unor romancuție.

— Dupa vediute fore prospecte. —

Ce voru sí asti ómeni mici?
 Ce-su numai nesce pitici?
 Nesce miseri sí ploiați. . . .
 Eu voiu totu aristocrati!
 Ómeni culti, cu titluri mari,
 Nu fetiori de opincari, —
 Ómeni falnici sí avuti,
 Cu mosfi, ranguri sí curti!
 Ce voru dar' acesti pigmei?
 Nesce serantoci plebei?
 Ma, sà vedi . . . inca cutédia. . . .
 Vinu la min', — me cercetédia. . . .
 Pre mine? dina frumósa,
 Cātu mai draga gratiósá,
 Mai placuta rapitória
 N'ai afiá sub santulu sóre. . . .
 Ah! Dómne, inc'oru gandí,
 Cà eu chiaru me-oiu dejosi,
 Sà-asteptu pana m'oru petí,
 Hm! Dieu, ast'a cutediare
 Me duce in desperare!

COLTI de DINTI.

Unu omu imbracatu in dulama lunga, d'in com. B. fu inhamatu de junii d'in satu, pentru aventuri amoróse, tréb'a s'a domolitu deja.

Unu docinte d'in V. sparse capulu preutului, și-lu batú cum se cade. Caus'a s'a liniscitu decãtra *Consistoriulu* aradanu.

Unu docinte voiesce a dá prelectiuni, d'in beutúra de rachiu și vinu, cum nu s'a mai pomenitu; produce 15 forme de imbetate, pr'in urmare posíede manieri bune, se recomanda sí de *creșcatoriu* séu de cantaretiu in vre unu satu romanescu, unde nu sciu romanii a bé bine.

Unu protopopu de uade-va, s'a ingrigitu ca sà se delapideze averea besericésca, pentru cà dupa *Dsa*, „*statulu organicu*” dice, cà — uude este multu, se mai mance și altií sermani.

In I-síu se facu progrese mari de invatiementu, se va alege unu docinte care nu scie cetí și scrie. —

Anecdote.

(Unu pastoriu curiosu.) Unu pastoriu de vite, d'in comun'a S. merse la preotulu d'in acea-si comuna, pentru ca sà-i inorminte unu copilu, ce morise in ainte de acea cu o di; dar' d'in intemplantare n'a aflatu a casa numai pre dn'a preotésa.

Unde e dlu parintele? — intrebà pastoriulu de dn'a preotés'a.

Nu sciu, — fu responsulu ei.

Pastoriulu inse neindestulindu-se cu responsulu preotesei, i dise cu tóta sinceritatea: „dar' pentru ce nu póte sídea a casa, parintele sà-si grigéseca de turma, cà-ci eu tóta diu'a síedu langa ea; apoi si S. S. e numai pastoriu, ca si mine, — pentru ce nu póte face si S. S. asiè?!“

Preotés'a i respunse: „dreptu ai, cà si e lu e pastoriu ca si tine, numai cà turm'a ta e cu córne.“

(Femeia leneasa.) O bieta de muiere lenesă, si somnuroasa, carea in tota dilele rebda de la barbatu batăi grase, intr'o di avendu in porunca, ca pe sera, candu va sosi barbatulu d'in padure cu lemnele, sa fia pana scosa d'in cuptoriu. Nevesta inse s'a pusu si s'a culcatu pana la amedi cu treba buna, si neconturbata de nime, er' dupa amediadi de frie'a bataiei, s'a apucatu de a frementa, si a-si aprinde foculu in cuptoriu. După ce si-a implinitu aste lucruri s'a datu erasi somnului, si a dormitu pana ce i s'a stensu foculu in cuptoriu. Era chiaru sera de totu, lun'a lucia pe ceriu, si pr'in o ferestra si-tramitea radiiele tocmai sub vetra, unde de comunu la omenii depre la sate se afla o golatate mare pentru lemne. Bieta nevesta sparieta, ca a dormitu pre multu, si va sosi barbatulu d'in padure, se apuca numai decatu si in locu sa bage pana in cuptoriu, o puse tota pe rondu sub vetra, cugetandu ca lucirea lunei e foculu facutu de ea, si asie gatindu-si ocupatiunea cu indeplinire erasi se asiedia in braciile lui Morfeu. Preste catu-va timpu sosese barbatulu necasitu si ostenitu d'in padure, intra n casa, si afla tote in disordine, si ca nu-lu ascepta nime. Ce sa faca? Se apuca de a face elu focu, ca sa vedea, ce-e?

D'in intemplare apropiendu-se de vetra, si fiindu descultu, semti ceva mole; cerca mai de aproape si vede, ca sub vetra erau asiediate 6 pani destulu de mari si frumose.

La ce barbatulu de necasu, a inceputu a canta astu-feliu.

Femeile care-su rele,
Candu e vremea sa se scole,
Tragu pe capu invelitoare
Si mai dormu vr'o patru ore.

Cu nevesta somnuroasa,
Nu crede ca-i face casa,
Nece caru cu patru boi,
Ci vei trage la nevoi.

Ce a urmatu dupa acestu cantecu — vi poteti inchipui. —

TAND'A si MAND'A.



T. Frate, Mando! tu care sari si esci ca pureculu in totu loculu, vei sci, cumu de prot'a celu otravitu d'in F., stramuta, suspendedia, casadia ect., la dascali dupa placere-i?

M. Da, sciu; — ast'a a invetiatu de la mai marii lui.

T. Cumu asie?! — — —

M. Apoi vedi, ce'a in contra legii — a Statutului organicu — a inceputu a popi — si cest'a, er' asie, a inceputu a — *des-dascali*.

T. Si va merge multu tempu totu asie?

M. Da, — *catu olulu la fontana!*

T. Asie dara M. Sa imperatulu nostru s'a dusu in tier'a muscalesca?

M. Asie se aude.

T. Si ore pentru ce Lu-insociesce si contele Andrasiu in ast'a caletoria?

M. Pentru ca sa cunosca si c. Andrasiu muscanii mai de aproape, si pentru ca la casu de trebuintia, candu erasi s'aru cerc sa se chame muscalii in tierra la noi, — sa scie c. Andrasiu cui sa se adreseze mai cu siguritate.

T. Cetitu-ai ce scriu diurile ungueresci despre Babesiu?

M. Cetitu. Vedi asie patiescu toti aceia, cari nu au altu lucru decatu sa polemizieze cu flacai de calibrulu lui Moldovan Gergucz.

T. Ore pentru ce se rupu asie de tare unguerii cu „arondarea comitatelor“?

M. Pentru ca cugeta, ca numai astu-feliu voru ajunge mai iute la scopulu — care a nebunitu pre marele lor Szecsényi.

T. Apoi guvernulu unguerescu de acuma, scapa ca pr'in pene mai a-deuna-di cu ocaziunea desbaterii a supra administratiunei cailoru ferate d'in Ardelu.

M. Ferie'a de cei ce potu inghiti noduri mai grose si de catu pumnulu.

Proverbie moderne.

Mati'a cu canele er' se iubescu,
Catiei inse totu hireiescu!

* * *

Deca spui totu adeveru,
Cei strimbi mi-te iau de peru.

* * *

Cine fura-unu puiu de ratia,
Este hotiu si-lu tragu pe atia;
Cine face milioane.
Si proiecte neumane, —
Mi-lu facu grofu — fore unu cruceriu,
Si-lu tienu de bunu financieriu.

TRENC'A si FLENC'A.



T. Ah! ce minunatu mi-am petrecutu!

F. Dora ai fostu la vr'unu balu romanescu?

T. Ei, ti-am mai spus odata, ca n'am bani pentru baluri romanesci.

F. Asie dara unde ti-ai petrecutu asie de bine?

T. La unu balu mascatu d'in V. . . . — unde fui omenita, ca neci odata pana aci.

F. De siguru pr'in vr'unu bancheru, seu vre-unu conte?

T. Ba, — ci pr'in vre-o cati-va studenti de romani — stipendiatu. . .